

SPIS TREŚCI

1. Etyczne aspekty bezpieczeństwa pacjenta w opiece zdrowotnej –
Patrycja Zurzycka, Katarzyna Czyżowicz 1
- 1.1. Etyka a bezpieczeństwo pacjenta 2
- 1.2. Wartości i zasady etyczne związane z bezpieczeństwem
pacjenta 3
- 1.2.1. Raportowanie błędów 7
- 1.3. Bezpieczeństwo pacjenta w unormowaniach etycznych – kodeksy
etyki dla pielęgniarek 10
- 1.4. Bezpieczeństwo pacjenta – uczestnika badań naukowych 12
- 1.4.1. Doradztwo etyczne 14
- Piśmiennictwo 16
2. Zespół terapeutyczny a bezpieczeństwo pacjenta – *Anna Piskorz,
Jakub Lickiewicz, Marta Makara-Studzińska* 19
- 2.1. Zespół – pojęcie, rodzaje 19
- 2.2. Zespoły w ochronie zdrowia 21
- 2.3. Proces formowania zespołu 23
- 2.4. Cechy skutecznych zespołów 25
- 2.5. Znaczenie lidera w pracy zespołu 26
- 2.5.1. Czynniki istotne dla pracy zespołowej 27
- 2.5.2. System komunikowania się w zespole (komunikacja
jedno- i dwukierunkowa) 28
- 2.5.3. Asertywność w zespole 30
- 2.5.4. *Debriefing* – doskonalenie komunikacji w zespole
terapeutycznym 32
- 2.5.5. Konflikty w zespołach terapeutycznych 33
- 2.5.6. Zarządzanie konfliktem w zespole opieki zdrowotnej 35
- 2.5.7. Znaczenie zarządzania zasobami ludzkimi a bezpieczeństwo
opieki 38
- 2.5.8. Znaczenie pracy zespołowej dla bezpieczeństwa pacjenta 40
- Piśmiennictwo 42

3. Komunikowanie się z pacjentem w zespole terapeutycznym –
*Jakub Lickiewicz, Anna Piskorz, Katarzyna Wojtas,
Marta Makara-Studzińska* 45
- 3.1. Pacjent i opiekun – ogniwo w bezpieczeństwie opieki.
Komunikacja pacjent-personel 45
- 3.1.1. Zasady dobrej komunikacji 46
- 3.1.2. Czynniki utrudniające komunikację w zespole 49
- 3.2. Komunikacja a zdarzenia niepożądane. Przekazywanie złych
wiadomości 50
- 3.3. Identyfikacja pacjenta 51
- 3.4. Edukacja pacjenta 55
Piśmiennictwo 60
4. Jakość opieki zdrowotnej – *Mirostawa Noppenberg,
Iwona Bodys-Cupak, Lucyna Płaszewska-Żywko* 62
- 4.1. Akredytacja 64
- 4.2. ISO 72
- 4.3. Jakość opieki a proces pielęgnowania pacjenta 75
Piśmiennictwo 79
5. Ergonomia warunków pracy jako element bezpieczeństwa w opiece
zdrowotnej – *Iwona Bodys-Cupak, Mirostawa Noppenberg,
Maria Kózka* 82
Piśmiennictwo 91
6. Zdarzenia niepożądane w opiece zdrowotnej – *Izabela Sowińska,
Mirostawa Noppenberg, Iwona Bodys-Cupak* 93
- 6.1. Czynniki sprzyjające występowaniu zdarzeń niepożądanych 96
- 6.2. Zdarzenia niepożądane wymagające monitorowania i analizy 97
- 6.3. Zgłaszanie zdarzeń niepożądanych 97
- 6.4. Analiza zdarzeń niepożądanych 99
Piśmiennictwo 101
7. Uczenie się na błędach a czynnik ludzki – *Jakub Lickiewicz,
Iwona Malinowska-Lipień, Marta Makara-Studzińska* 103
- 7.1. Definicje i typologie błędów 103
- 7.2. Źródła błędów 107

7.3. Uczenie się na błędach	113
7.4. Zdarzenia niepożądane	1114
7.5. Zasady postępowania przed wystąpieniem i po wystąpieniu błędu/zdarzenia niepożądanego	115
Piśmiennictwo	117
 8. Bezpieczeństwo w leczeniu farmakologicznym – <i>Anna Majda, Anna Kurowska, Joanna Zalewska-Puchała</i>	119
8.1. Fazy leczenia farmakologicznego a bezpieczeństwo procesu	121
8.1.1. Ordynowanie/wypisywanie leków	123
8.1.2. Wydawanie leków	124
8.1.3. Podawanie leków	124
8.1.4. Monitorowanie działania leków podawanych pacjentom	127
8.2. Determinanty błędów w procesie podawania leków pacjentowi	127
8.2.1. Czynniki związane z podmiotem opieki	128
8.2.2. Czynniki związane z członkami zespołu terapeutycznego/interdyscyplinarnego	129
8.2.3. Czynniki związane ze stanowiskiem pracy	130
8.2.4. Czynniki związane z cechami leku	130
8.3. Błędy i działania niepożądane farmakoterapii	132
8.3.1. Czynniki warunkujące bezpieczeństwo pacjenta podczas farmakoterapii	135
Piśmiennictwo	140
 9. Zarządzanie ryzykiem klinicznym – <i>Mirosława Noppenberg, Iwona Bodys-Cupak</i>	142
9.1. Wybrane procedury obarczone wysokim ryzykiem	146
Piśmiennictwo	150
 10. Zakażenia szpitalne – <i>Mirosława Noppenberg, Agnieszka Gniadek, Maria Budnik-Szymoniuk</i>	151
10.1. Funkcjonowanie oraz zadania zespołu i komitetu kontroli zakażeń szpitalnych	151
10.1.1. Kontrola wewnętrzna	154
10.1.2. Nadzór nad higieną rąk	154

- 10.1.3. Metody dekontaminacji sprzętu w zależności od ryzyka przeniesienia zakażenia 156
- 10.2. Sprzątanie i dekontaminacja pomieszczeń szpitalnych 157
- 10.3. Izolacja 162
- 10.4. Identyfikacja i wygaszanie ogniska epidemicznego 164
- 10.5. Monitorowanie zakażeń szpitalnych 165
- 10.6. Walidacja zakażeń i polityka antybiotykowa 168
- 10.6.1. Okołożabiegowa profilaktyka antybiotykowa 169
- 10.7. Bezpieczeństwo pacjenta w aspekcie zapobiegania zakażeniom odcewnikowym 170
- Piśmiennictwo 177

- 11. Bezpieczeństwo postępowania z wybranym materiałem do badań laboratoryjnych i w systemie POCT – *Anna Majda, Joanna Łatka, Joanna Zalewska-Puchała* 180
- 11.1. Bezpieczeństwo pacjenta a etapy postępowania w diagnostyce laboratoryjnej 182
- 11.2. Błędy w fazie przedanalizycznej procesu diagnostycznego dotyczące wybranych badań laboratoryjnych – ukierunkowane działania naprawcze, poprawiające bezpieczeństwo procesu diagnostyki laboratoryjnej 188
- 11.3. Badania laboratoryjne wykonywane w miejscu opieki nad pacjentem 194
- Piśmiennictwo 196

- 12. Bezpieczeństwo terapii żywieniowej – *Lucyna Ścisło* 199
- 12.1. Ocena stanu odżywienia 200
- Piśmiennictwo 211

- 13. Bezpieczeństwo w wybranych obszarach opieki zdrowotnej 213
- 13.1. Bezpieczeństwo w opiece nad matką i dzieckiem – *Justyna Kot, Anna Kosowska, Dorota Matuszyk* 213
- 13.1.1. Bezpieczeństwo a organizacja bloku porodowego i oddziału położniczo-noworodkowego 214
- 13.1.2. Identyfikacja matki i noworodka 215
- 13.1.3. Bezpieczny kontakt matki z dzieckiem – skóra do skóry 216

13.1.4.	Bezpieczeństwo w sytuacjach szczególnych	218
	Piśmiennictwo	225
13.2.	Bezpieczeństwo pacjenta w pediatrii –	
	<i>Agnieszka Kruszecka-Krówka, Grażyna Cepuch</i>	226
13.2.1.	Podstawy prawne hospitalizacji dzieci	226
13.2.2.	Specyfika rozwojowa a bezpieczeństwo dziecka w szpitalu	228
13.2.3.	Rodzice dziecka jako ogniwo zespołu terapeutycznego	230
13.2.4.	Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego pacjentom pediatrycznym	233
	Piśmiennictwo	240
13.3.	Bezpieczeństwo w procedurach chirurgicznych – <i>Lucyna Ściśło,</i> <i>Elżbieta Walewska</i>	242
13.3.1.	Zapewnienie pacjentowi bezpieczeństwa w przygotowaniu do zabiegu operacyjnego	242
13.3.2.	Bezpieczeństwo na bloku operacyjnym	245
13.3.3.	Bezpieczeństwo pacjenta po zabiegu operacyjnym na oddziale chirurgii	246
	Piśmiennictwo	248
13.4.	Bezpieczeństwo na oddziale intensywnej terapii – <i>Aurelia Seg,</i> <i>Ilona Nowak-Kózka, Stanisław Wojtan</i>	250
13.4.1.	Personel na oddziale intensywnej terapii	255
13.4.2.	Wypożyczenie oddziału intensywnej terapii	257
13.4.3.	Farmakoterapia	258
13.4.4.	Delirium, analgesja, sen, wczesne uruchamianie	260
	Piśmiennictwo	262
13.5.	Bezpieczeństwo pacjenta w psychiatrii – <i>Katarzyna Wojtas,</i> <i>Katarzyna Czyżowicz</i>	264
	Piśmiennictwo	274
13.6.	Bezpieczeństwo pacjenta w geriatrii – <i>Grażyna Puto,</i> <i>Alicja Kamińska, Izabela Sowińska</i>	276
13.6.1.	Identyfikacja osoby starszej w szpitalu	276
13.6.2.	Efektywne gromadzenie informacji od osoby starszej/opiekuna w szpitalu	277
13.6.3.	Bezpieczeństwo a realizacja potrzeb osób starszych na oddziałach szpitalnych	278
13.6.4.	Bezpieczeństwo a wybrane wielkie problemy geriatryczne	281
	Piśmiennictwo	285

13.7. Bezpieczeństwo pacjenta w podstawowej opiece zdrowotnej – <i>Ewa Kawalec-Kajstura, Izabela Chmiel, Julia Nawrot</i>	286
13.7.1. Bezpieczeństwo w sytuacji udzielania świadczeń POZ w środowisku zamieszkania	292
13.7.2. Bezpieczeństwo udzielania świadczeń POZ w warunkach ambulatoryjnych	294
13.7.3. Bezpieczeństwo udzielania świadczeń POZ usługą na odległość (e-usługi)	294
13.7.4. Bezpieczeństwo dokumentacji medycznej w POZ	296
13.7.5. Opieka pielęgniarki POZ	298
13.7.6. Szczepienia ochronne	299
13.7.7. Monitorowanie rozwoju dziecka poprzez wizyty patronażowe i testy przesiewowe	300
13.7.8. Programy opieki dyspenseryjnej w POZ – rola pielęgniarki	302
13.7.9. Profilaktyka gruźlicy	303
13.7.10. Opieka terminalna w POZ	304
13.7.11. Porada pielęgniarska i porada położnej	306
13.7.12. Opieka położnej POZ Piśmiennictwo	307 317
13.8. Bezpieczeństwo pacjentów z różnych kręgów kulturowych – <i>Lucyna Płaszewska-Żywko</i>	320
13.8.1. Dieta	320
13.8.2. Zróżnicowanie w występowaniu chorób i reakcji na leki	325
13.8.3. Podejście do zdrowia, choroby i leczenia	326
13.8.4. Praktyki religijne, zwyczaje i ceremonie a zagrożenia dla zdrowia	331
13.8.5. Komunikowanie międzykulturowe Piśmiennictwo	333 335
Skorowidz	338